

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

16.07.2021. Nr. 6-1/413

Latvijas Republikas Labklājības ministrijai
lm@lm.gov.lv

Par specializētu autokrēslu bērnam ar funkcionālajiem traucējumiem

Tiesībsargs ir izskatījis [personas A] iesniegumu par specializēta autokrēsla iegādi iesniedzējas bērnam, kuram ir smagi funkcionāli traucējumi.

Saskaņā ar iesniegumā sniegto informāciju specializēta autokrēsla, kas ir pielāgots bērna individuālajām vajadzībām, nepieciešamību atzina ārsti-speciālisti. Šāda veida autokrēsls var ne tikai pasargāt bērnu satiksmes negadījumā no iespējamām traumām, bet arī nodrošināt pareizu bērna ķermeņa pozicionēšanu, kas ir svarīgi viņa aprūpē un dzīves kvalitātes nodrošināšanā. Minētais tehniskais risinājums ļauj atvieglot vecākam un pašam bērnam pārvietošanās iespēju, izmantojot ģimenes personīgo automašīnu, lai apmeklētu, piemēram, medicīnas iestādes, speciālistus, izglītības iestādi, dienas centru vai pilnvērtīgi pavadītu brīvo laiku. Ņemot vērā, ka autokrēslam jābūt ar atbilstošu specifikāciju un pielāgotam bērna individuālajām vajadzībām, tā iegāde saistīta ar ievērojamām izmaksām.

Iesniedzēja norāda, ka viņas ģimenei nav iespējams saņemt valsts atbalstu, lai nodrošinātu bērnam specializētu autokrēslu, jo šāda veida autokrēsls nav iekļauts valsts apmaksāto tehnisko palīglīdzekļu sarakstā Ministru kabineta 2009. gada 15. decembra noteikumos Nr.1474 "Tehnisko palīglīdzekļu noteikumi". Arī pašvaldība atteica piešķirt finansiālu atbalstu specializēta autokrēsla iegādei, jo iesniedzējas ģimenes ienākumi pārsniedz ienākumu līmeni, saskaņā ar kuru ģimene tiek atzīta par maznodrošinātu.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 54.pants garantē bērnam ar īpašām vajadzībām tādas pašas tiesības uz aktīvu dzīvi, tiesības attīstīties un iegūt vispārējo un profesionālo izglītību atbilstoši savām fiziskajām un garīgajām spējām un vēlmēm, kā arī tiesības piedalīties sabiedriskajā dzīvē kā jebkuram citam bērnam. Minētā likuma 10.panta otrā daļa nosaka, ka bērnam ar fiziskiem un garīgiem traucējumiem ir tiesības arī uz visu, kas nepieciešams viņa speciālo vajadzību apmierināšanai. Savukārt ANO Bērnu tiesību konvencijas 23.panta 2.punktā noteikts, ka dalībvalstis atzīst bērna ar invaliditāti tiesības uz sevišķu gādību. Valstij ir jāveicina un jānodrošina, lai bērnam ar īpašām vajadzībām un par viņa aprūpi atbildīgajām personām atbilstoši pieejamiem resursiem tiek sniegta nepieciešamā palīdzība, kas piemērota konkrētā bērna stāvoklim un viņa vecāku vai citu

par bērnu atbildīgo personu apstākļiem. Atbilstoši Bērnu tiesību aizsardzības likuma 26.panta pirmajai daļai valstij un pašvaldībai ir pienākums atbalstīt ģimeni, kuras aprūpē ir bērns ar invaliditāti, un sniegt tai palīdzību.

Tiesībsarga ieskatā, ja bērna ar funkcionēšanas traucējumiem pārvietošanai ar autotransportlīdzekli pēc ārstu-speciālistu atzinuma ir nepieciešams īpaši pielāgots bērna veselības stāvoklim atbilstošs autokrēsls, kuru ģimene nevar iegādāties, jo izmaksas ievērojami pārsniedz bērnu auto sēdekliša izmaksas, šādai tehniskajai ierīcei ir jābūt pieejamai bērnam ar valsts atbalstu. Tiesībsargs uzskata, ka jautājums par specializētu autokrēsla nodrošināšanu bērnam ar funkcionēšanas traucējumiem attiecas uz tehnisko palīgīdzekļu jomu, līdz ar to par šā jautājuma risināšanu primāri ir atbildīga valsts. Problēma, kas saistīta ar nepieciešamību nodrošināt specializētu autokrēslu bērna ar funkcionēšanas traucējumiem pārvietošanai ar autotransportlīdzekli varētu būt aktuāla arī citām ģimenēm, kuras audzina bērnus ar invaliditāti.

Tiesībsarga likuma 11. panta 4. punkts nosaka, ka viena no tiesībsarga funkcijām ir jautājumos, kas saistīti ar cilvēktiesību un labas pārvaldības principa ievērošanu, atklāt trūkumus tiesību aktos un to piemērošanā, kā arī veicināt šo trūkumu novēršanu. Savukārt Bērnu tiesību aizsardzības likuma 65.² panta 3. punktā ir noteikta Tiesībsarga biroja kompetence iesniegt priekšlikumus, kas veicina bērna tiesību ievērošanu.

Pamatojoties uz iepriekš minēto un ņemot vērā Labklājības ministrijas kompetenci tehnisko palīgīdzekļu nodrošināšanas jomā, aicinu Labklājības ministriju izvērtēt iespēju iekļaut specializētu autokrēslu bērna ar funkcionālajiem traucējumiem pārvietošanai ar autotransportlīdzekli valsts apmaksāto tehnisko palīgīdzekļu sarastā un veikt nepieciešamos grozījumus Ministru kabineta 2009. gada 15. decembra noteikumos Nr.1474 "Tehnisko palīgīdzekļu noteikumi".

Par veiktajām un plānotajām darbībām rekomendācijas izpildē lūdzu informēt tiesībsargu **līdz 2021. gada 15.oktobrim**.

Tiesībsarga pilnvarojumā
Bērnu tiesību nodaļas vadītāja

L.Grāvere

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu